

REPUBLICA MOLDOVA ȘI GEORGIA DUPĂ SEMNAREA ACORDULUI DE ASOCIERE CU UNIUNEA EUROPEANĂ: REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE

Cristina MORARI

Integrarea europeană fiind o prioritate pentru Republica Moldova și Georgia, se prezintă drept un proces complex și multidimensional, deoarece necesită eforturi considerabile atât pe plan extern, cât și pe cel intern. Până la etapa contemporană, ambele state au cooperat cu Uniunea Europeană prin intermediul inițiativelor care parvneau primordial din partea celei din urmă, fără a le fi promisă o eventuală perspectivă de aderare. Astfel, după realizarea Acordurilor de Parteneriat și Cooperare și planurilor de Acțiune, a urmat colaborarea în cadrul Parteneriatului Estic. Acesta propunea noi acorduri de asociere, instaurarea unei zone comerciale cu adevărat liberă și comprehensibilă, precum și îndepărtarea treptată a tuturor obstacolelor din calea liberei circulații a persoanelor (incluzând, în cele din urmă, eliminarea vizelor) și cooperarea în privința aspectelor securității, în special a securității energetice [1, p.16].

Statele membre ale acestei inițiative au înregistrat progrese diferite în cursul lor european, cel mai semnificativ rezultat fiind, însă, semnarea pe data de 27 iunie 2014 a Acordului de Asociere a Republicii Moldova, Georgiei și Ucrainei cu Uniunea Europeană. Importanța acestui eveniment este una majoră atât pentru statele în cauză, cât și pentru Uniunea Europeană, luând în calcul că acordurile vor aprofunda în mod semnificativ legăturile politice și economice dintre părțile semnatare, cu o perspectivă pe termen lung de asociere politică și integrare economică. Potrivit, viceprim-ministrului, ministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene a Republicii Moldova, în cazul în care vor fi implementate cu bună-credință toate angajamentele asumate absolut voluntar și reflectate în Acord, vom avea posibilitatea să trimitem cereri pentru dobândirea statutului de țară candidată la aderare [2]. Aceeași părere este împărtășită și de prim-ministrul Republicii Moldova, care afirmă că: „Pentru a depune cererea de aderare în a doua jumătate a anului 2015, pentru a avea o reacție pozitivă de la toate cele 28 de țări membre ale Uniunii Europene, va trebui să generăm aceste reacții pozitive, că suntem extrem de serioși în realizarea acestor angajamente”. Astfel, printre prioritățile înaintate de către guvernul Republicii Moldova sunt: crearea instituțiilor funcționale în serviciul cetățenilor, care combat mult mai eficient corupția, separarea reală a puterii, justiție care într-adevăr judecă după lege și nu după careva interese, economie cu adevărat de piață [3]. În acest context, a fost elaborat proiectul inițial al Planului Național de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere, prevăzut pentru perioada anilor 2014-

2016. Acesta este elaborat în conformitate cu obiectivele Acordului și include acțiunile necesare de a fi realizate de către instituțiile responsabile conform fiecărui articol/prevedere, precum și Anexe ale Acordului de Asociere, inclusiv a părții privind Zona de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător în termenii indicați și cu specificarea resurselor financiare necesare în acest sens. În așa fel, Planul Național de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană reprezintă instrumentul de bază pentru monitorizarea procesului de integrare europeană în următorii 3 ani [4].

Pentru Georgia, Acordul de Asociere, de asemenea, este considerat drept cimentarea cursului european al țării. Prim-ministrul Georgiei a subliniat că semnarea acestui document semnifică inițierea unor schimbări esențiale în țară, și odată ce ușa Uniunii Europene a fost deschisă Georgiei, principalul său plan de acțiune este europeanizarea și implementarea eficientă a reformelor în vederea adoptării standardelor europene [5]. Totodată, ca și în cazul Republicii Moldova, Georgia este conștientă de faptul că semnarea documentului dat nu reprezintă o finalitate, ci doar începutul unei noi perioade, probabil de lungă durată și dificilă, de așteptare și eforturi considerabile îndreptate spre obținerea statutului de stat candidat. În general, după cum afirmă Papava and Tokmazishvili, anume speranța aderării la Uniunea Europeană a devenit catalizatorul principal al schimbării societății georgiene și instrumentul necesar pentru modernizarea țării [6, p. 29].

În același timp, conform documentului oficial al Uniunii Europene privind Acordurile de Asociere cu Republica Moldova, Georgia și Ucraina, printre beneficiile imediate pentru Georgia, în urma semnării Acordului, se indică că condițiile comerciale pentru bunuri și servicii, inclusiv condițiile largi de înființare pentru companii vor fi imediat îmbunătățite atât pentru Uniunea Europeană, cât și Georgia, facilitând astfel comerțul și investițiile. Acest lucru este deosebit de important pentru Georgia, care are nevoie în continuare de investiții străine pentru a stimula creșterea economică. Întreprinderile din Georgia vor avea acces la piața comunitară, fără perioade de tranziție. Este așteptată o creștere economică de 4,3% pe an (în valoare de € 292 în venitul național), cu condiția ca reformele să fie finalizate [7].

Același lucru este evidențiat și pentru Republica Moldova, și anume participarea Republicii Moldova la ZLSAC va stimula exporturile către Uniunea Europeană cu 16%, iar importurile din Uniunea Europeană – cu 8%. ZLSAC va stimula PIB-ului cu 5,4% pe an, în cazul în care reformele vor fi finalizate. Sectoarele cele mai sensibile vor beneficia de perioade de tranziție lungi pentru a asigura adaptarea armonioasă a economiei Republicii Moldova. Dispozițiile comerciale vor face piața din Republica Moldova mai deschisă pentru importurile din Uniunea Europeană, stimulând concurența, care va aduce în mod normal o scădere a prețurilor pentru consumatori [7].

După cum se poate observa, condiția principală pentru avansarea la un alt nivel în relațiile Republicii Moldova și Georgiei cu Uniunea Europeană este realizarea reformelor interne. Reforma justiției și administrative, corupția, drepturile omului, dezvoltarea economică, problemele teritoriale – rămân a fi stegulețe roșii pentru ambele țări. Totodată, Acordul de asociere a adus o claritate considerabilă pentru viitorul european al statelor în cauză. Respectiv, implementarea eficientă a acestuia devine sarcina primordială a diplomațiilor moldovenești și georgiene. Însă acest lucru nu se reduce la responsabilitatea guvernelor, ci necesită susținerea întregii societăți. Mai mult ca atât, pe lângă implementarea acordurilor de asociere, ambele state necesită un plan național de pregătire a aderării la Uniunea Europeană, care ar determina calea proprie de înaintare pe vectorul integrării europene. De asemenea, este nevoie de elaborarea politicilor interne de integrare europeană și existența unei strategii de integrare europeană a fiecărui stat în parte, care ar include nu doar modernizarea Republicii Moldova și a Georgiei, dar și pregătirea populației acestor țări pentru statutul de cetățeni europeni.

Referințe:

1. CRISTAL, O. Parteneriatul estic – oportunitate sau barieră pentru integrarea europeană? În: *Guvernare și Democrație*, 2009, nr. 2(4). <http://www.e-democracy.md/files/guvernare-democratie-04-ro.pdf>
2. GHERMAN, N. *Acordul de Asociere cu UE va duce la îmbunătățirea relațiilor cu Transnistria*. 2014. <http://www.mfa.gov.md/interviuri-md/497942/>
3. *Guvernul a aprobat proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de Asociere la UE*, 2014 <http://gov.md/libview.php?l=ro&idc=436&id=7857>
4. Proiectul inițial al Planul Național de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE pentru 2014-2016. 2014. <http://www.mfa.gov.md/association-agreement-ro/>
5. Press conference of Prime Minister of Georgia 2014. http://government.gov.ge/index.php?lang_id=ENG&sec_id=387&info_id=43091
6. PAPAVALA, V., TOKMAZISHVILI, M. *Becoming European: Georgia's Strategy for Joining the European Union In Problems of Post-Communism*. 2006, nr. 53, January–February.
7. *The EU's Association Agreements with Georgia, the Republic of Moldova and Ukraine MEMO*, 23.06.2014. <http://www.infoeuropa.md/files/acordurile-de-asociere-ale-ue-cu-georgia-republica-moldova-si-ucraina.pdf>